

Kulak, burun, boğaz alanında sivil toplum kuruluşlarına düşenler

Tasks of non-governmental organizations in the field of otolaryngology

Mazhar Çelikoyar

İstanbul Florence Nightingale Hastanesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği, İstanbul, Türkiye

Bu makale ulusal ve uluslararası kulak burun boğaz derneklerinde yaptığım gözlemler ve edindiğim deneyimlerimden yola çıkarak ülkemizdeki mesleki sivil toplum örgütlerinin mevcut çalışmaları ve yapılması gereken girişimler konusunda görüş belirtmek amacıyla yazılmıştır. Bu yazıda, ülkemizde uzun bir geçmişi olmasına rağmen mesleki sivil toplum örgütü bilinci ve uygulamalarındaki eksikler ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Sivil toplum; sivil toplum örgütleri; kulak burun boğaz uygulamaları; kulak burun boğaz derneği.

This article describes some opinion on current works and tasks of occupational non-governmental organizations based on my observations and experiences on national and international associations of otolaryngology. This article presents shortcomings in the awareness and applications of occupational non-governmental organizations with relevant recommendations, despite their long history in Turkey.

Keywords: Civil society; non-governmental organizations; otolaryngology practice; otolaryngology society.

KBB ADINA SİVİL TOPLUM NEDİR?

Kulak burun boğaz camiasında 29 yılımı doldurarak meslekte eskimeye yüz tutanlar arasında yer almaya başladım. Meslek hayatında uzun bir geçmişe sahip olunca, edinilen deneyim ve yaşantılar ortam değerlendirmesi hakkında daha gerçekçi tespitler yapma imkanı veriyor insana..

Kulak burun boğaz anabilim dalı ülkemizde iki ayrı güç tarafından yönetilmektedir. Baskın güç, siyasi otorite yani Sağlık Bakanlığı. Bakanlık yasalar, yönetmelikler, tıpta uzmanlık tüzüğü ve mevzuat gibi büyük bir yaptırım gücü ile bu yönetimi gerçekleştirmektedir. Bunu yaparken de kendi içinde kurduğu kurullar, danıştığı özel ve tüzel kişilerle çalışmaktadır.

Bir diğer güç ise sivil toplum kuruluşlarıdır. Uzmanlık alanımızı temsil eden dernekler ve bazı vakıflar bu konudaki en büyük gücü temsil etmektedir. Türk Tabipleri Birliği (TTB) üzerinden gerçekleştirilecek işlemlerde ise TTB Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu (UDEK)

aracılığı ile uzmanlık alanlarına ilişkin kararlarını almaktadır.

Bu tüzel kişilerden bağımsız olarak, her bir bireyin de tek başına ya da birkaç meslektaşılı ile bazı başvuruları gerçekleştirmesi ve etkili olması olanak dahilindedir.

Neden KBB adına sivil toplumun yapabilecekleri başlığımı kullanıyorum

Ben de dahil olmak üzere, birçoğumuz yıllardır yoğun iş ortamı içerisinde çalışırken, temel sayılabilecek konularda düzenleme eksikleri olduğunu fark etmemize rağmen, bu konularda gerekli girişimlerde bulunarak sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapmamışızdır. Bazı girişimlerde bulunanlar olmuştur da bu girişimler yeterince desteklenmemiş ya da bu ilgisizlik karşısında girişimde bulunan meslektaşlarımızın cesaretleri kırılmış olabilir. Bu durum hemen aklıma "eski köye yeni adet getirmek" özdeyişini getiriyor ve gerçekten de ülkemizde eski köye yeni adet getirmek kolay değil.

Var olan derneklerin ana çalışma eksenleri ise “klinik eğitim” ile sınırlıdır. Bu konuyu dile getirenlere dernek yönetimlerince iyi niyetle tanınan en önemli fırsat ise, “KBB hekiminin sorunları” başlıklı kongre oturumlarının düzenlenmesi olmuştur.

Oysa, KBB denince akla gelmesi gereken, birçok başlık altında toplanabilecek çok geniş çaplı bir çalışma olmalıdır. Ayrıca bu başlıklarda şeffaf, herkesin onayı ve katılımıyla demokratik şartlarda çalışmalar yapılmalıdır. Bunlardan bazılarını listeleyecek olursam:

- KBB klinik bilgileri
- KBB araştırmaları
- KBB'nin Türkiye'deki konumu
- KBB'nin bilinirliği
- KBB konularında halkın bilgi düzeyi
- KBB ve hukuk
- KBB uzmanlık eğitimi ve standartları
- KBB ve mevzuat
- KBB işlem tarifeleri (özel ve kamu için)
- KBB uzmanının çalışma koşulları
- KBB uzmanının iş kurma, yönetme, işini devretme konu ve koşulları
- KBB ve emeklilik
- KBB uzmanları arasında dayanışma
- KBB komplikasyonları ve komplikasyonlara ilişkin önlemler
- KBB uzmanlarının dağılımları
- KBB ve toplum sağlığı
- KBB ve ilgili bilim dalları ile ilişkiler ve yenilerinin kurulması
- KBB hizmetlerinin zor ulaştığı yerlere yönelik çalışmalar
- KBB ve teknoloji ve
- bu oluşumların finans yönetimi

Eminim ki, bu listeye eklenebilecek daha birçok madde vardır. İşaret etmek isteğim konu ise, ilk başlık dışındaki alanlarda, organize çalışmaların sivil toplumca, yani bizlerce yapılmayıdır.

KBB ADINA SİVİL TOPLUM NASIL DAHA ETKİN OLABİLİR?

Bu konuda hedefe ulaşabilmek için öncelikle hekimlerin farkındalıklarının artırılmasının gerektiğini düşünüyorum. Kulak burun boğaz camiasına adım atan tüm meslektaşlarımızın, yardımcı personel ve ilgili diğer meslek çalışanlarının bu konularda bilinçlenmeleri, sivil toplum çalışmalarına aktif katılımları ve mesleklerini sahip-

lenmeleri sağlanmalıdır. Ülkemizde KBB camiası diğer meslek grupları ile kıyaslandığında daha iyi durumdadır. Parçalanmamıştır, dernek ve vakıflar kişilerin tekelinde değildir. Fakat sivil toplum kuruluşlarının yönetimlerinde yıllarca aynı kişilerin çalıştığı da bir gerçektir. Aktif çalışmak isteyen yeni grup ve kişilere fırsat verilmelidir. Bu konuda İstanbul KBB Uzmanları Derneği'nin “kişilerin yalnızca bir dönem başkanlık yapabilmeleri” ile ilgili bir kuralı vardır. Bu kural yönetimin sürekli yenilenmesi ve farklı kişilere fırsat verilmesini sağlamaktadır.

KBB TOPLUMUNUN SORUNLARI NELERDİR?

Kulak burun boğaz uzmanlarıncı yapılan pek çok işlem ve hizmetin özel ve kamu sektöründe ya bir karşılığı yoktur ya da bir karşılığı varsa da çok düşüktür. Diğer branşlarla arada çok büyük haksızlık ve adaletsizlikler vardır. Kamu alanında ise her dönem tarafımızdan yapılan işlemlerin üzeri çizilmekte veya ekonomik olarak her şeyin değeri artarken bizlerin emekleri ucuzlatılmaktadır.

Özel sektörde ve kamuda alınan maaşların ve bu maaşlar karşılığında ödenen SGK primlerinin emeklilik dönemine katkısı olması, diğer bir deyişle emekli olduğunda bir hekime yakışmayan ölçüde düşük emekli maaşı ödenmesi ve özlük haklarının son derece kötü durumda olması diğer önemli sorunlarımızdan bazılarıdır.

Bir meslektaşımızın mesleğini yaparken yaşayacağı bir komplikasyon durumunda karşı karşıya kaldığı bilimsel, hukuki, ekonomik ve sosyal destek eksikliği de bu sorunların başlıcalarındandır. Bu konularda bir düzenleme yapılması için ne genel hekimlik ne de KBB sivil toplum kuruluşları herhangi bir çaba sarf etmektedir. Siyasi ve kişisel çekişmeler ortak özlük haklarımızın savunulup iyileştirilmesine engel olmaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu sorunların çözümü için pek çok formül geliştirilebilir. Fakat bizlerden önce bu sorunları yaşamış ve çeşitli formüller geliştirmiş ülkelerin bu sorunları nasıl çözdüklerine bakabiliriz. Binlerce hekimin, çok sayıda yardımcı personelin ve ilgili diğer meslek çalışanlarının haklarını gözetebilen modellere gerek vardır.

Bir örnek Amerika Birleşik Devletleri'nden verilebilir. Amerikan KBB-BBC Akademisinin seçimlerle görev üstlenen kadrolarından başka, akademinin yönetimini 12 yıl süreyle üstlenmiş bir CEO'su (David Nielsen) vardır. Aynı zamanda bir KBB uzmanı olan Dr. Nielsen, geçen yılki akademi kongresinin açılış sırasında yaptıkları iş başlıklarını kategorileri ile saydığı zaman ona hayranlık duymuştum.

Bu kadar büyük çaplı bir oluşumun yönetimindeki sürekliliği, bir diğer deyişle operasyonel istikrarı

ve gelişmeyi sağlayan bu düzeyde bir beyin ve alt kadrosu, hiç kuşkusuz, ilerlemenin, atılımların ve açılımların kesintisiz olarak sürdürülebilmesini de sağlamaktadır. Seçimlerle gelmiş olan üst yönetim ise, stratejik kararları, tabanla kurduğu iletişim sayesinde almaktadır.

Bu iş modelinin daha farklı ölçeklerde düşünülmesi, kurgulanması ve uyarlanması mümkün olduğu gibi

bambaşka bir iş modelinin geliştirilmesi de söz konusu olabilir. Her ne olursa olsun, KBB adına yapılması gereken daha pek çok iş olduğuna ve bu konuda sivil toplum kuruluşlarına çok önemli görevler düştüğüne inanıyorum.

Bazı dönemlerde elimden geldiğince, pek çoğumuz gibi, camiamıza katkılarda bulunmaya çalıştım. Umarım bu yazı ile bir katkı daha gerçekleştirmiş olurum.